

**РАДНА ГРУПА ЗА ИЗРАДУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ
У ОПШТИНИ ШИД**

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ
РАВНОПРАВНОСТИ
У ОПШТИНИ ШИД
за период 2024 – 2025. године**

Март 2024. године

ОБРАЋАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

« Сви људи су једнаки, није рођење, већ само врлина оно што чини разлику »

Волтер

Координационо тело за родну равноправност, које је основано још 2014. године, представља национални координациони механизам за питања родне равноправности и има мандат да координира рад органа државне управе и других институција у циљу унапређења родне равноправности и положаја жена и мушкараца у Републици Србији.

Начело родне равноправности и недискриминације је једно од темељних начела људских права. Општина Шид, као одговорна локална самоуправа, препознаје значај политике једнаких могућности и за циљ има елиминисање дискриминације било ког пола и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система. У тренутном сазиву Скупштине општине Шид, од 39 одборника, 19 су жене. На руководећим положајима у Општинској управи општине Шид, особе женског пола тренутно бројчано доминирају. Пружање основе за једнако вредновање понашања и потреба свих уз остваривање пуних потенцијала, ослобођених од дискриминације по основу пола и рода, је суштина унапређења родне равноправности, која се може сматрати и једним од кључних развојних питања, јер омогућава уједначено коришћење ресурса оба пола и доприноси унапређењу стандарда живота свих становника општине Шид. Како је она један од елемената модернизације и демократизације друштва, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, неодојив сегмент напретка којем се тежи, општина Шид је предузела низ корака који за циљ имају унапређење родне равноправности. Локални акциони план за унапређење родне равноправности у општини Шид, који се израђује за сваку текућу годину, представља окосницу свега онога што чинимо да би овај сегмент био на нивоу друштва у којем желимо да живимо. Њиме су обухваћене области које се тичу учешћа жена у креирању политика и доношењу одлука у области економије, образовања, здравља, насиља над женама, њихове адекватне едукације у овој области, као и разни видови подршке. Дефинисани су приоритети, активности које је неопходно реализовати, одговорне институције и временски рокови, како би се побољшао положај становника и становница општине Шид. Општина Шид настоји да активности и мере предвиђене овим планом редовно реализује, али и да га из године у годину унапређује и иновира у складу са тренутним потребама и реалним стањем. Питања средстава јавног информисања и јавног мњења су такође кључна за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности. У том смислу, Општина Шид не само да подржава суфинансирање пројеката производње медијских садржаја из области јавног информисања, који за циљ имају унапређење положаја и равноправности жена, већ њени представници и у свим медијским наступима пропагирају начела родне равноправности и истичу значај изједначавања могућности мушкараца и жена у пракси. Радни, искуствени и образовни капацитети оба пола, само заједничким деловањем и демократским опредељењем свих институција у локалној заједници, могу да постану ресурси. Поштовање основних људских права је вредност којом се општина Шид руководи у свим активностима, краткорочним и дугорочним планирањима. Мишљења смо да свака одговорна власт у Републици Србији препознаје политику једнаких могућности и родну равноправност као њихов неодојив сегмент и предуслов одрживог развоја и у складу са тим дефинише правце деловања у којима се потенцијали мушкараца и жена једнако вреднују.

Председник општине Шид

Зоран Семеновић

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Родна равноправност подразумева да жене и мушкарци имају једнаке могућности, права и обавезе у свом друштвеном, професионалном и породичном окружењу. Република Србија је потписница више важних и обавезујућих **међународних докумената који гарантују равноправност жена и мушкараца и забрањују дискриминацију на основу пола, рода и родног идентитета.**

Кључни међународни акт је:

-Универзална декларација УН о људским правима (1948), Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена, Резолуција Генералне скупштине УН 34/180, 1979. („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 11/81).

Међу најважнијим документима су они Савета Европе:

- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, 1950, измењена у складу са Протоколом број 11 („Службени лист СЦГ – Међународни уговори”, бр. 9/03, 5/05 и 7/05 – исправка), са Протоколом 7 (1984) и Протоколом 12 (2000);
- Европска социјална повеља, 1961. и Ревидирана Европска социјална повеља, 1996;
- Декларација о једнакостима између жена и мушкараца као фундаментални критериј демократије, 1997, као и више Препорука Комисије.
- Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена (CEDAW).

Националне изворе родне равноправности представљају Устав Републике Србије, закони, али и подзаконски правни акти.

- **Устав Републике Србије** (усвојен 2006. године) у основним одредбама гарантује равноправност жена и мушкараца и обавезује државу да води политику једнаких могућности (чл. 15), забрањује непосредну и посредну дискриминацију по било ком основу или личном својству укључујући и пол (чл. 21 ст. 3), прописује могућност предузимања посебних мера ради постизања пуне равноправности лица или групе лица које су у неједнаком положају са осталим грађанима (чл. 21 став 4), гарантује једнакост пред законом (чл. 21 ст. 1), једнаку законску заштиту (чл. 21 ст. 2), заштиту пред судовима (чл. 22 ст. 1), другим државним органима (чл. 36 ст. 1) и међународним институцијама (чл. 22 ст. 2), право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву или обавези (чл. 36 ст. 2), право на правну помоћ (чл. 67 ст. 1) од стране адвокатуре (чл. 67 ст. 2) и службе правне помоћи у ЈЛС (чл. 67 ст. 2), право на рехабилитацију и накнаду материјалне и нематеријалне штете проузроковане незаконитим или неправилним радом државног органа (чл. 35 ст. 2), јемчи заштиту података о личности (чл. 42), право азила (чл. 57), слободу одлучивања о склапању брака, равноправност супружника, изједначава статус ванбрачне заједнице и брака (чл. 62), гарантује равноправност родитеља у издржавању, васпитању и образовању деце (чл. 65), јемчи слободу одлучивања о рађању (чл. 63) и посебну заштиту мајки, трудница, деце и самохраних родитеља (чл. 66) као и посебну здравствену заштиту трудница, мајки и самохраних родитеља са децом до седме године, која се финансира из јавних прихода (чл. 68), социјалну заштиту породице и запослених (чл. 69), равноправну заступљеност полова у Народној скупштини (чл. 100).

Устав Републике Србије предвиђа да Република Србија може увести посебне мере „ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају саосталим грађанима” (члан 21. став 4). Ова уставна одредба отвара простор за развијање политике родне равноправности и унапређење законодавства, као и за увођење и примену мера са циљем елиминације дискриминације жена.

✚ **Закон о родној равноправности** („Службени гласник РС”, број 52/21). Овим законом је целовито регулисана заштита од родно засноване дискриминације у складу са међународним стандардима, прописане су и посебне мере чији циљ је стварање једнаких могућности за остваривање свих људских права за жене и мушкарце, регулисане обавезе јавних власти, послодаваца и других субјеката, инструменти и одговорност јавних власти за имплементацију закона, показатељи релевантни за родну статистику, прописане санкције за кршење закона и др. Тиме су на нормативном плану, отклоњени недостаци који су отежавали примену антидискриминационих закона и унапређивање родне равноправности, у односу на претходно донети Закон о равноправности полова из 2009. године. Наведени Закон о родној равноправности уређује стварање једнаких могућности остваривања права и обавеза, предузимање посебних мера за спречавање и отклањање дискриминације засноване на полу и поступак правне заштите лица изложених дискриминацији. Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе дужни су да прате остваривање родне равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајемчених права у овој области. Закон обавезује органе јавне власти да воде активну политику једнаких могућности у свим областима друштвеног живота. Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, јесте свако неоправдано разликовање, неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), на отворен или прикривен начин, у односу на лица или групе лица, као и чланове њихових породица или њима блиска лица, засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду у: политичкој, образовној, медијској и економској области; области запошљавања, занимања и рада, samozapoшљавања, заштите потрошача (робе и услуге); здравственом осигурању и заштити; социјалном осигурању и заштити, у браку и породичним односима; области безбедности; екологији; области културе; спорту и рекреацији; као и у области јавног оглашавања и другим областима друштвеног живота. Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода постоји ако се према лицу или групи лица неоправдано поступа неповољније него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације на основу пола, односно рода, или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању. Дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, сматра се и узнемиравање, понижавајуће поступање, претње и условљавање, сексуално узнемиравање и сексуално уцењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду или промени пола, насиље према женама, неједнако поступање на основу трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и материнства

(родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства и подстицање на дискриминацију као и сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања. Закон о родној равноправности по први пут утврђује конкретне обавезе органа јавне власти и других субјеката који обављају послове у области образовања и васпитања на плану интегрисања родне равноправности, у све аспекте образовног процеса, што подразумева искључивање родно стереотипних, сексистичких садржаја и укључивање у програме и уџбенике садржаја везаних за родну равноправност, који афирмишу равноправност и повећају видљивост осетљивих друштвених група, употребу родно осетљивог језика, интегрисање родне перспективе у програме образовања наставног кадра, процењивање садржаја уџбеника и другог наставног материјала са аспекта њиховог утицаја на промоцију родне равноправност и др. Иако су видљиви позитивни помаи у домену интегрисања родне перспективе у образовање, још увек постоје родни диспаратети и хоризонтална родна сегрегација у приступу образовању, посебно међу рањивим групама. Образовни програми и наставни материјали су недовољно родно осетљиви и засновани су на традиционалној родној матрици. Постоје значајни родни дисбаланси у погледу положаја жена и мушкараца запослених у образовним установама и њиховог учешћа у управљачким структурама.

✚ **Закон о забрани дискриминације** („Службени гласник РС”, број 22/09, 52/21). Уређује општу забрану дискриминације, облике и случајеве дискриминације и механизме заштите. Међу основама дискриминације наводи, између осталих, пол, родни идентитет, сексуалну оријентацију, брачни и породични статус (члан 2, став 1). Закон дефинише дискриминацију на основу пола као поступање „противно начелу родне равноправности, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота” (члан 20. став 1). Чланом 14. Закон предвиђа примену посебних мера уведених ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неравноправном положају.

✚ **Закон о спречавању насиља у породици** («Службени гласник Републике Србије» број 94/2016 и 10/2023), је један од одговора државе на широку распрострањеност насиља према женама, а циљ овог закона је да се на општи и јединствен начин регулише поступање државних органа првенствено у вези са превенцијом, али и са заштитом од насиља у породици. Већина напора у погледу закона и политика углавном је усмерена на насиље у породици као најраспрострањенији вид насиља према женама.

✚ **Национална стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године** (октобар 2021. године Влада Републике Србије) дефинисала је свеобухватне мере за унапређење родне равноправности као чиниоца који подстиче развој друштва у Србији. Полази од Устава Републике Србије, који јемчи људска права утврђена потврђеним међународним уговорима, општеприхваћеним правилима међународног права и законима (члан 18. став 1), као и равноправност жена и мушкараца и развијање политике једнаких могућности (члан 15) и забрањује дискриминацију по било ком основу, укључујући и ону по основу пола (члан 21. став 3). Национална стратегија за родну равноправност, садржински је повезана са више секторских стратегија које се односе на различите области, а које и Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена издваја као области од приоритетног значаја за остваривање родне равноправности. Садржинска повезаност ове Стратегије са стратегијама које се односе на поједине области друштвеног живота или на посебне субјекте проистиче из мултисекторске природе родне равноправности. Родна равноправност као предуслов развоја друштва је окосница и суштинска одредница садржаја ове стратегије и повезана је са Агендом за одрживи развој (Агенда 2030) као универзалном стратегијом која укључује три димензије одрживог развоја - економски раст, социјалну инклузију и заштиту животне средине.

Овим документом се утврђује целовита и доследна политика државе у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као једног од елемената модернизације и демократизације друштва. Стратегијом су обухваћене области које се тичу учешћа жена у креирању политика и у доношењу одлука: економија, образовање и здравље, сузбијање насиља над женама, као и питање присутности родних стереотипа у медијима. Стратегијом је родно равноправна Република Србија у којој су жене и мушкарци, девојчице и дечаци, као и особе другачијих родних идентитета, равноправни, имају једнака права и једнаке могућности за лични развој, пружају равноправан допринос одрживом развоју друштва, уживају једнаке користи од развоја друштва, равноправно учествују у одлучивању о развоју друштва и преузимају једнаку одговорност за будућност.

Општи циљ дефинисан овом стратегијом је превазилажење родног јаза и остваривање родне равноправности као предуслова за развој друштва и побољшање свакодневног живота жена и мушкараца, девојчица и дечака.

У периоду од 2021. до 2030. године фокус јавне политике ће бити усмерен на остваривање следећих стратешких посебних циљева:

1) Смањен родни јаз у економији, науци и образовању као предуслов и подстицај социо-економског развоја друштва са јасно дефинисаним мерама:

- Подршка иновативним програмима и услугама за активацију жена на тржишту рада, и њихову повећану запошљивост и samozapošljavanje, те креирање радних места за жене са додатно отежаним приступом одрживом запошљавању и samozapošljavaњу
- Препознавање, вредновање и редистрибуција неплаћеног кућног рада и повећање расположивог времена за плаћени рад, лични развој и слободно време.
- Смањење платног јаза између жена и мушкараца на тржишту рада у свим секторима и повећање учешћа жена у високо плаћеним пословима
- Успостављање системске подршке за започињање, развој и раст бизниса у већинском власништву жена и повећање профитабилности њихових предузетничких активности.
- Успостављање системске подршке за подстицање учешћа жена у друштвеним и технолошким иновацијама и повећању користи од иновационе делатности
- Уродњавање јавних политика и законодавства у области предшколског и основношколског васпитања и образовања, јачање капацитета свих релевантних актера и институција и подизања нивоа свести о значају остваривања родне равноправности.
- Уродњавање јавних политика и законодавства у области средњег образовања и васпитања, јачање капацитета свих релевантних актера и институција, подизање нивоа свести о значају остваривања родне равноправности и промоција инклузивног родно сензитивног доживотног учења
- Уродњавање јавних политика и законодавства у области образовања и науке, јачање капацитета свих релевантних актера и институција, подизања нивоа свести о значају остваривања родне равноправности и успостављање једнаких могућности за каријерно напредовање запослених жена и мушкараца

2) Обезбеђене једнаке могућности за остваривање и заштиту људских права као претпоставка развоја и безбедног друштва

- Успостављање институционалних претпоставки и нормативних гаранција за владавину права, једнаке могућности приступа правди и обезбеђивање ефикасне и делотворне заштите људских права и родне равноправности
- Унапређена безбедност жена у миру, конфликту и пост конфликтном опоравку друштва, кризним и ванредним ситуацијама, кроз интегралну примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији
- Унапређена безбедност жена и девојчица у јавној и приватној сфери кроз елиминацију свих облика насиља, укључујући трговину људима, сексуалне и друге облике експлоатације, посебно у време криза и ванредних ситуација
- Јачање капацитета, унапређивање институционалног и нормативног оквира родне равноправности у политичком животу и обезбеђивање равноправног учешћа жена и мушкараца, посебно рањивих група у одлучивању о јавним пословима

3) Успостављена приступачна и свеобухватна здравствена заштита и обезбеђена социјална сигурност

- Унапређење доступности и квалитета здравствене заштите без дискриминације, укључујући програме ране превенције сексуалног и репродуктивног здравља, рака дојке и рака грлића материце, као и подизање свести о савременим облицима контрацепције и побољшање приступа услугама за планирање породице.
- Обезбеђење социјалне сигурности, смањење сиромаштва, социјалне искључености и унапређење доступности услуга социјалне заштите ради очувања и повећања квалитета живота, благостања жена и мушкараца из рањивих група, као и подршке породицама у задовољењу животних потреба.

4) Успостављен целовит и функционалан систем за креирање и спровођење родно одговорних јавних политика и буџета

- Унапређени капацитети, институционални и нормативни оквир који обликују амбијент у коме се унапређује родна равноправност са акцентом на институционалне механизме родне равноправности као део целовитог и функционалног система и механизма за креирање родно одговорних јавних политика
- Развој и унапређење родне статистике, повећање доступности података и информација као и коришћење података који одражавају стварност живота жена и мушкараца, девојчица и дечака за креирање политика
- Континуирана и појачана примена родно одговорног буџетирања на националном, покрајинском и локалном нивоу у поступку планирања и извршења буџета, институционализација РОБ-а у буџетском систему РС, и повећање улагања у родну равноправност
- Унапређени капацитети за креирање родно одговорних ресорних јавних политика, анализу и праћење ефеката јавних политика на остваривање родне равноправности

Стратегија родне равноправности заснива се на међународном праву као и националном прописима који се односе на субјекте и области обухваћене Стратегијом у чијем средишту је превазилажење родног јаза и остваривање родне равноправности као предуслов и подстицај развоја друштва. У формулисању циљева пошло се од налаза и препорука Евалуације Акционог плана за примену Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности (201). Узети су у обзир и ст-ратешки ци-љеви дефинисани у Стратегији родне равноправности Савета Европе 2014–2017, као и приоритети Европске уније у овој области утврђени Стратегијом за равно-правност између жена и мушкараца 2010–2015. У утврђивању стратешких циљева и мера ради унапређивања родне равноправности у Републици Србији узети су у обзир и закључци, предлози и сугестије дати током консултативних састанака у локалним срединама у процесу израде Стратегије.

У утврђивању стратешких циљева у периоду од 2021. до 2030. године Република Србија од следећих принципа:

1. поштовање људских права, достојанства и интегритета личности, као и уважавање различитости,
2. солидарност, правичност и једнаке могућности за све, без дискриминације побило којој основи,
3. подршка личном и друштвеном оснаживању жена, нарочито припадница рањивих група,

4. јавност и транспарентност у спровођењу мера и одговорност
државе у постизању родне равноправности,

---

5. заједнички ангажман жена и мушкараца и њихово партнерство у остваривању родне равноправности,
6. узимање у обзир економских, социјалних, административних, буџетских и других могућности,
7. континуираност планирања,
8. координација, сарадња и стратешко партнерство државног, пословног и цивилног сектора у постизању родне равноправности,
9. конзистентност и усклађеност са преузетим обавезама у процесу европских интеграција.

Институционални механизми који у Републици Србији спроводе и надгледају процес унапређења родне равноправности.

На националном нивоу формиран су:

- ✓ **Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова** као стално радно тело Народне скупштине (од 2003. године),
- ✓ **Савет за равноправност полова** (од 2004. године),
- ✓ **Управа за родну равноправност** (Управа је основана 2007. године као Сектор за родну равноправност у оквиру Министарства рада и социјалне политике, да би, 2008. године прерасла у Управу), коју је заменио **Одсек за унапређење родне равноправности** у оквиру Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (2014. године).
- ✓ **Координационо тело за родну равноправност**, основано је од стране Владе 30. октобра 2014. године са задатком разматрања свих питања и координисања рада органа државне управе у вези са родном равноправношћу.
- ✓ **Заштитник грађана и**
- ✓ **Повереник за заштиту равноправности** (формиран Законом о забрани дискриминације) такође се баве питањима родне равноправности, у оквирима својих надлежности.

Ради спровођења Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација „Жене, мир и безбедност” у Републици Србији (2010–2015) (у даљем тексту: Национални акциони план) у Републици Србији формирана су четири институционална тела и то: Политички савет Владе Републике Србије за спровођење Националног акционог плана, Мултисекторско координационо тело Владе Републике Србије за спровођење Националног акционог плана, Аналитичке групе и истраживачки тимови за праћење, анализу и извештавање о спровођењу тог плана у надлежним органима државне управе и Комисија Народне скупштине Републике Србије за праћење спровођења Националног акционог плана.

Такође, Националним акционим планом предвиђени су и следећи механизми родне равноправности на нивоу појединих органа државне управе ради уградње родне перспективе: саветник/саветница за родну равноправност министра/директора, саветник/саветница за род команданата националних контингената у мултинационалним операцијама, механизам колегијалне помоћи, „особе од поверења”, механизам за родно одговорну евиденцију кадрова и родно одговорне статистике и механизам родно одговорног буџетирања.

На нивоу АП Војводине формиран су:

- ✓ **Одбор за равноправност полова Скупштине Аутономне покрајине Војводина,**
- ✓ **Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова,**
- ✓ **Савет за родну равноправност и**
- ✓ **Завод за равноправност полова**

Највеће достигнуће представља подизање свести о постојању законске обавезе за јединице локалне самоуправе да се баве питањима родне равноправности.

- ✓ **Локални механизми,**
- ✓ **задуживање лица за родну равноправност и, у мањем броју,**
- ✓ **усвајање локалних акционих планова за родну равноправност.**

У унапређењу родне равноправности на локалном нивоу посебно значајну улогу има Стална конференција градова и општина путем обука, умрежавања и јачања капацитета локалних механизма за родну равноправност. Истраживање „Подршка локалним самоуправама у Србији у процесу европских интеграција”, које је урадио Институт за социолошка истраживања крајем 2014. године, показало је напредак у броју основаних локалних механизма за родну равноправност, и то: у односу на 2010. годину пораст са 53,2% на 90% општина, а у броју лица задужених за родну равноправност пораст са 32% на 71,2%. Остварен је минималан помак у разумевању родне равноправности не само као женске теме, већ као питања развоја. Иако је пораст у броју механизма родне равноправности на локалном нивоу значајан, и даље постоје бројни изазови: улога ових тела није јасна, нису свуда активна и не остварују утицај. Лица се задужују за ову област на волонтерској бази, немају јасан опис послова које треба да обављају и врло ретко су на управљачким и утицајним позицијама у структури. Са посебним освртом на Националну стратегију за родну равноправност препознати су кључни проблеми са којима су се сусретали у свом раду механизми родне равноправности и идентификовани су на следећи начин : поднормираност и нестабилан статус у структури органа јавне власти, нејасно или непотпуно дефинисане надлежности и одговорности, изостанак системског повезивања и координирања активности, мали број запослених, који често ове послове обављају уз неки други посао, недовољан ниво њихове родне освешћености и знања о родној равноправности, нестабилни извори финансирања често ослоњени на донаторска средства, оскудни резултати и тешкоће у праћењу стања, недостатак процедура уродњавања закона и стратегија као и квантитативних и квалитативних показатеља учинка активности. Механизми за родну равноправност су са мање или више (не)успеха показали виталност јер су и у таквим околностима успели да учине барем мале кораке на унапређењу родне равноправности о чему сведочи индекс родне равноправности.

Родно осетљива статистика не подразумева само разврставање и приказивање постојећих података по полу, већ и уважавање разлика у проблемима и изазовима са којима се жене и мушкарци сусрећу у свим сферама живота.

На међународном нивоу, прво званично разматрање родно осетљиве статистике одиграло се за време Прве светске конференције о женама у Мексико Ситију 1975. године.

Редовно и свеобухватно праћење и приказивање родно осетљивих података омогућава сагледавање стања у друштву у погледу родне дискриминације, односно утврђивање да ли постоји неравноправност између жена и мушкараца. Оно такође омогућава креирање, планирање и спровођење политика које су усмерене на отклањање неједнакости и унапређење положаја дискриминисаних група или појединаца.

---

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

Локални акциони план за родну равноправност (ЛАПРР) је развојни документ општине Шид, који утврђује целовиту и усклађену политику општине у циљу унапређења родне равноправности.

Документ дефинише политику једнаких могућности, утврђује циљеве, мере и план активности ради постизање родне равноправности и надовезује се на Одлуку о родној равноправности коју је Скупштина општине Шид усвојила у децембру 2021. године, и који акт је, уз позитивне одредбе Закона о родној равноправности и Националну стратегију за родну равноправност, био полазна основа за израду ЛАПРР.

У документу су идентификовани приоритети деловања, одређени су носиоци активности, временски оквир за њихову реализацију, као и индикатори у остваривању циљева за постизање родне равноправности.

Локални акциони план за родну равноправност покрива следеће области: здравље, насиље у породици, економију и одрживи развој.

Основни циљ ЛАПРР јесте да с једне стране дефинише приоритетне области за деловање Комисије за родну равноправност и буде у складу са, од стране Владе, усвојеном Националном Стратегијом за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године, чији је циљ превазилажење родног јаза и остваривање родне равноправности као предуслова за развој друштва и побољшање свакодневног живота жена и мушкараца, девојчица и дечака, те да, с друге стране, омогући праћење напретка у сфери родне равноправности на територији општине Шид, а како то предвиђа и сам Закон о родној равноправности из 2021. године.

Радна група за израду Локалног акционог плана за унапређење родне равноправности у општини Шид за период 2024 – 2025.године је носилац активности у изради Локалног акционог плана за родну равноправност. У сарадњи са Комисијом за родну равноправност на територији општине Шид, Радна група је развила детаљну методологију за што квалитетнију израду Акционог плана, пошавши од става да је за квалитетан предлог неопходан широк консултативан процес и наставак успешне сарадње између цивилног сектора и локалне самоуправе.

Кроз процес израде је изграђена мрежа партнера на локалном нивоу, уз јачање сарадње са цивилним друштвом.

Предметни акциони план се односи на период 2024 – 2025 година и исти ће послужити као добра полазна основа у будућем периоду за израду наредних акционих планова, који ће бити усаглашени са Планом развоја општине Шид, као крвним стратешким документом општине Шид, у наредним годинама и препознатим и мапираним потребама у овој друштвено осетљивој области.

3. ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА БАВЉЕЊЕ ПИТАЊИМА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Устав Републике Србије, као основни и највиши правни акт у правном систему, садрживише одредби које су значајне за успостављање и деловање институционалних механизма (различита тела, органи при скупштини или органима изврше власти) за родну равноправност на локалном нивоу. Следеће одредбе Устава говоре о потреби успостављања локалних механизма за родну равноправност на локалном нивоу:

- Општина као и друге јединице локалне самоуправе имају Уставом прописану обавезу да се старају о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права што укључује и право на равноправност полова и сва права по том основу као и забрану дискриминације засноване на припадности полу (члан 190 став 3);
- Устав експлицитно прописује обавезу свих државних органа, па и органа који се образују у локалној заједници да у оквирима надлежности локалне заједнице и у областима у којим се простире надлежност локалне заједнице, као и да сваки орган у складу са својим надлежностима води политику једнаких могућности, а политику једнаких могућности изричито везује управо за остваривање равноправности жена и мушкараца (члан 15);
- Устав изричито прописује могућност да се у локалној заједници, на локалном нивоу у оквиру надлежности које припадају локалној заједници усвоје посебне мере на локалном нивоу а које за циљ имају управо постизање равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају и одређује недискриминаторну природу ових мера (члан 21 став 4).
- Локалним заједницама је Уставом гарантовано право на самоорганизовање у оквирима које прописује Устав и закон чији садржај укључује право локалне заједнице и органа локалне самоуправе да регулишу организацију, уређење и надлежност органа и јавних служби које се образују у локалној заједници (члан 179).
- Устав регулише и право грађана на бесплатну правну помоћ која представља интегрални део целокупног система заштите људских и мањинских права и веома важан инструмент заштите права и ситуацију када је право повређено, ограничено или суспендовано (члан 67).

Закон о родној равноправности, регулише једном начелном одредбом, обавезе органа који се формирају у локалним заједницама (општине и градови) као и начин остваривања родне равноправности на локалном нивоу. Три су важна подручја на која овај Закон упућује:

- Прво, обавезе органа локалне заједнице на подручју родне равноправности,
- Друго, формирање локалног институционалног механизма за родну равноправност,
- Треће, формирање процедуре учешћа у одлучивању која се односе на равноправност полова и значајна су за остваривање родне равноправности у локалној заједници.

Локалне заједнице и њихови органи имају следеће Законом прописане обавезе на подручја родне равноправности У надлежностима органа локалне самоуправе и међу њиховим законским обавезама су:

- Обезбеђивање родне равноправности у локалној заједници
- Вођење политике која доприноси остваривању једнаких могућности за остваривање права жена и мушкараца у локалној заједници
- Подстицање и унапређивање родне равноправности, који Закон прописује као обавезу органа у локалној заједници они остварују у оквиру својих надлежности као и у оквиру послова који су непосредно везани за родну равноправност
- Законска одредба која прописује формирање локалних институционалних механизма за родну равноправност (дефинисање и образовање два радна тела: Савет за родну равноправност и Комисија за родну равноправност) као и обавезу именована особе задужена за родну равноправност за све органе јавне власти који имају више од 50 запослених)
- Законом је такође прописана процедура која налаже надлежним органима локалне заједнице да у процесу усвајања развојних планова као и других аката које усваја локална заједница у областима у којим се простире њена надлежност, а оквиру својих надлежности: разматрају мере и активности које су у функцији родне равноправности;

Поменуте одредбе Устава и Закона представљају правни оквир унутар којег локална заједница својим прописима (статутом, пословником скупштине локалне заједнице, одлукама и др.) регулише:

- *статут* (начин избора, састав и конституисање локалног тела за родну равноправност)
- *надлежности* (послови које обавља локално тело за родну равнопарвност) и
- *процедуре* (облици и начин на који локално тело за родну равноправност учествује о одлучивању о пословима и надлежностима локалне заједнице).

Надлежности скупштинског радног тела за родну равноправност у локалној заједници које се образује за област родне равноправности профилишу у основи два закона:

- Закон о локалној самоуправи који прописује компетенције и надлежности локалне заједнице и органа који се образује у локалној заједници;
- Закон о родној равноправности који регулише послове и прописује обавезе органа јавне власти у области родне равноправности.

4. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

Општина Шид се налази на југозападу Војводине и припада Сремском округу. На североистоку се граничи са општином Бачка Паланка (око 15 км), на истоку и југоистоку општином Сремска Митровица (око 45 км). На југу и југозападу од општине Шид налази се Република Српска (око 16,5 км), а на западу и северу је Република Хрватска (око 110 км). Општина Шид заузима површину од 687 км², представља 3,2% покрајинске територије (Републички завод за статистику, 2004. г.). У поређењу са другим општинама, Шид спада у групу 10 највећих у АП Војводини. На њеној територији се налази 19 насеља (Адашевци, Бачинци, Батровци, Беркасово, Бингула, Вашица, Вишњићево, Гибарац, Ердевик, Бикић До, Илинци, Јамена, Кукујевци, Љуба, Моловин, Моровић, Привина Глава, Сот, Шид) и 19 катастарских општина (Адашевци, Бачинци, Батровци, Беркасово, Бингула, Вашица, Вишњићево, Гибарац, Ердевик, Ћипша, Илинци, Јамена, Кукујевци, Љуба, Моловин, Моровић, Привина Глава, Сот, Шид). Према подацима Пописа становништва у Републици Србији 2022. године, укупан број становника у општини Шид износи 27.894. У односу на 2011. годину када је на подручју општине живело 34.188 становника, број становника на територији општине Шид се смањило за 6.294. Према Уредби Владе Републике Србије и јединственој листи развијености региона, где су према степену развијености региони и јединице локалне самоуправе разврстани у развијене и недовољно развијене регионе и јединица локалне самоуправе, Општина Шид припада III групи - недовољно развијених јединица локалних самоуправа чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека.

Демографска обележја

Са 27.894 становника, општина Шид се налази на петом месту по броју становника у Сремском округу. Према последњем попису, од укупног броја становника општине Шид, мушкараца је било 13.660, док је жена било 14.234.

Становништво и површина

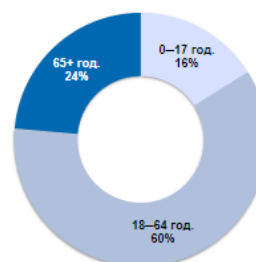
01. Површина (у км²)	687
02. Број становника према Попису 2011	34 188
03. Број становника према Попису 2022	27 894

Становништво према старосним групама и полу, 2021—2022.

	2021		2022	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	828	910	794	852
Деца старости 7—14 година (узраст основне школе)	1081	1183	998	1106
Деца старости 15—18 година (узраст средње школе)	564	606	494	535
Деца старости 0—17 година	2332	2533	2162	2352
Број младих (15—29 година)	2315	2493	1903	2040
Радни контингент становништва (15—64 година)	9601	10212	8676	8995
Укупан број становника	15177	14976	14308	13733

Извор: Витална статистика, РСЗ

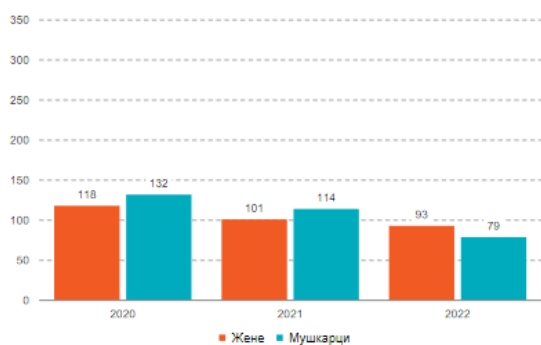
Становништво према старосним групама, 2022.

Извор: Витална статистика, РСЗ

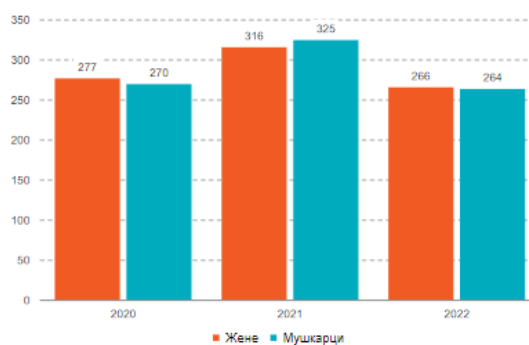

Живорођени према полу, 2020–2022.

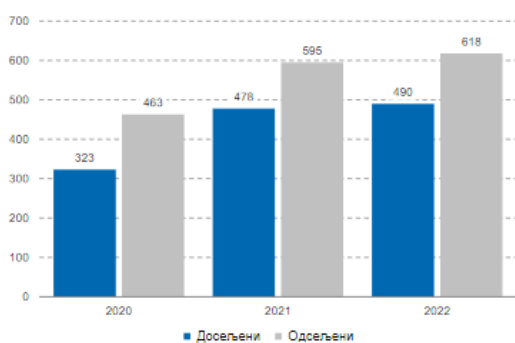
Извор: Витална статистика, РЗС

Умрли према полу, 2020–2022.

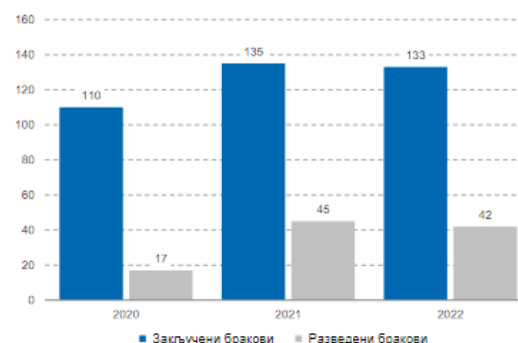
Извор: Витална статистика, РЗС

Досељено и одсељено становништво, 2020–2022.

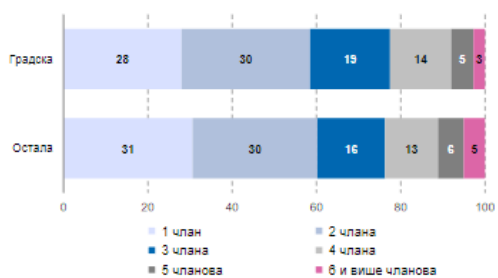
Извор: Унутрашње миграције, РЗС

Закључени и разведени бракови, 2020–2022.

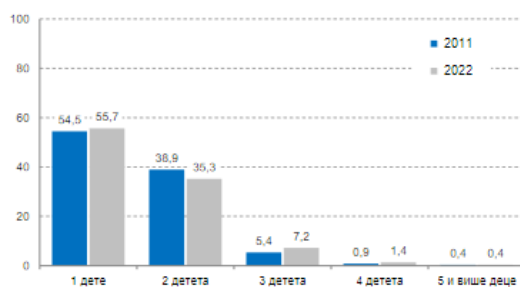
Извор: Витална статистика, РЗС

Домаћинства према броју чланова и типу насеља, 2022. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Породице са децом према броју деце (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

5. АНАЛИЗА ПОЛОЖАЈА ЖЕНА У ОПШТИНИ ШИД ПО ПИТАЊУ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

УЧЕШЋА ЖЕНА У ПРОЦЕСИМА ОДЛУЧИВАЊА И ОСТВАРИВАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Право на равноправно учешће жена и мушкараца у процесима одлучивања о јавним пословима гарантовано је Уставом Републике Србије из 2006. године и другим домаћим и међународним документима о људским правима. Изборним законима прописано је да најмање 40% припадника мање заступљеног пола мора бити заступљено на изборним листама, те надаље да се приликом предлагања чланова у све органе за спровођење избора води рачуна о родној равноправности.

Уставом Републике Србије, загарантовано је учешће жена и мушкараца у процесима одлучивања у јавним пословима. Равноправно учествовање у одлучивању и жена у мушкараца је пут до мирнијег и бољег друштва, у којем су укључени различити аспекти људских потреба и оно поспешује транспарентност у доношењу одлука и праведнију поделу утицаја у друштву.

Скупштина општине Шид има 39 одборника, од чега одборницама припада 19 одборничких места. Председник скупштине општине, председник општине, као и заменик председника општине и помоћник председника за социјалну политику су мушког, док је помоћник за економски развој особа женског пола, као и заменица председника скупштине општине. Начелник Општинске управе Шид је жена. Чланови Општинског већа општине Шид броје 7 места, од којих се на 2 налазе жене. Представник општине Шид у покрајинском парламенту, је једна особа женског пола.

Од 19 месних заједница, које су најближе свакодневном животу мештана и конкретним проблемима са којима се суочавају, на месту председника је 14 особа мушког пола, док су на месту 5 председника месних заједница, особе женског пола.

Од директора јавних предузећа 2 су мушког пола, док је жена на челу једног јавног предузећа. На месту директора јавних установа особа мушког пола је 2, а доминира женски пол са 5 директора. Када је реч о директорима образовних установа у општини Шид, од њих 10, на 8 места су жене.

У 11 надзорних одбора јавних предузећа и установа, од укупно 33 члана, 13 су жене. Школски одбори свих основних и средњих школа, као и предшколске установе, броје укупно 90 чланова, од тога су 66 особе женског пола. У управним одборима установа се налази укупно 47 лица, од тога је 28 женског пола. Штаб за ванредне ситуације општине Шид броји укупно 10 сталних чланова, док траје Мандат СО, од којих су 4 жене.

Посматрајући Општинску управу општине Шид, ситуација је веома позитивна са аспекта заступљености особа женског пола, јер су оне углавном на руководећим местима и на челу одељења и одсека. У општинским комисијама, којих има 29, 77 чланова су женског, док чланова мушког пола има 92. Општинских савета има 9, у њима је заступљено 48 жена, док је 36 чланова мушког пола.

АНАЛИЗА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА

Једнако право на образовање и једнака доступност образовања основа су за постизање једнаких могућности за професионалну каријеру и за остваривање личних потенцијала како мушкараца тако и жена. Ова права у нашој земљи гарантована су на свим нивоима школовања.

ОБРАЗОВАЊЕ

ОШ Сремски фронт

Поред матичне школе чије је седиште у Шиду, настава се организује и у издвојеним одељењима у следећим насељима: Беркасово, Бикић До и Сот, одељење у Моловину је тренутно затворено. Према подацима за школску 2023/2024. годину, укупан број ученика је 535 (дечака 291 и девојчица 244) у 28 одељења, док у издвојеним одељењима наставу прати 39 ученика и то 20 у Беркасову, 7 у Бикић Доли и 12 у Соту. Број наставног особља је 55. Доминантан удео међу запосленима имају жене. Према последњим расположивим подацима, од 55 наставника, 44 су жене.

ОШ Бранко Радичевић

Седиште ОШ „Бранко Радичевић“ налази се у Шиду, а издвојена одељења у насељима: Гибарац, Бачинци и Кукујевци. Настава се реализује на српском језику. Број запослених је 103, од чега су 72 наставно особље. Жене чине 75,6 % наставника. Тренутан број ученика сада износи 830 ученика.

ОШ „Сава Шумановић“ Ердевик

У основној школи "Сава Шумановић" настава се реализује на српском и словачком наставном језику. Према подацима школе за школску 2023./2024. годину укупно је 28 наставника (од тога 9 наставника и 19 наставница) и 19 ненаставног особља. Број ученика је 194 заједно са подручним одељењима где матичну школу у Ердевику похађа 158 ученика, у Бингули 23, док је у Љуби свега 13 ученика.

ОШ „ Вук Караџић“ у Адашевцима

У основној школи „Вук Караџић" у Адашевцима настава се реализује на српском језику. Према последњим подацима, запослено је 38 наставника (од тога 31 наставница и 7 наставника). У анализираном периоду није дошло до значајније промене у укупном броју наставника. Међу запосленима доминирају жене, 81,50% у односу на укупан број. Матичну школу у Адашевцима похађа 112 деце (49ж и 63м), школу у Вашици похађа 110 ђака (49ж и 61 м), школу у Илинцима укупно 30 (од чега 12 девојчица и 18 дечака), док је у Батровцима свега 4 ученика (1 девојчица и 3 дечака).

ОШ „ Јован Јовановић Змај“ Шид

ОШ „Јован Јовановић Змај“ Шид је самостална образовно-васпитна установа, која се бави образовањем и васпитањем деце са сметњама у развоју, са подручја општине Шид. Делатност школе је основно образовање и васпитање деце са интелектуалним сметњама, комбинованим и вишеструким сметњама у развоју. Од школске 2009/2010.године и надаље деца се уписују у школу на основу мишљења Интерресорне комисије и уз сагласност родитеља. Наставног особља је 10, ненаставног 6, а ученика 22 (од чега 16 дечака и 6

девојчица) из Шида и насељених места око Шида.

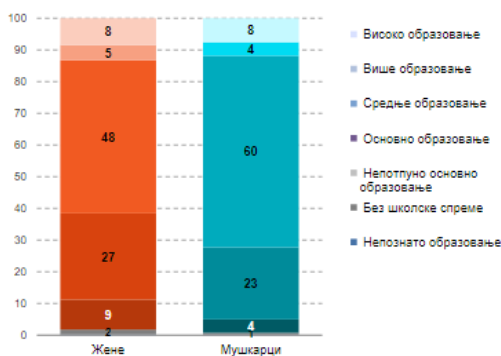
ОШ „ Филип Вишњић“ Вишњићево

Школа најпознатијег српског гуслара се може похвалити са 199 ученика распоређених у 3 школе, матична која броји 93 у Вишњићеву, у Моровићу 72 и у Јамени са 35 ученика. Кад је реч о наставном особљу, број је 34, док је 15 ненаставног особља.

ОМШ „ Филип Вишњић“ Шид

Школа за основно музичко образовање има 216 (85 дечака и 131 девојчица) уписаних ученика на седам одсека на инструментима клавир, хармоника, виолина, тамбура, кларинет, саксофон и флаута. Од 2014.-2021. године школа је организовала, у сарадњи са Удружењем грађана „Шидарт“ и Општином Шид музичко-едукативни фестивал „Еуфонија“, а од 2020. године уз подршку Општине Шид школа је решила највећи проблем са којим се суочавала током година, а то је био недостатак адекватног простора, када је усељена у свој нови дом.

Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, 2022. (%)

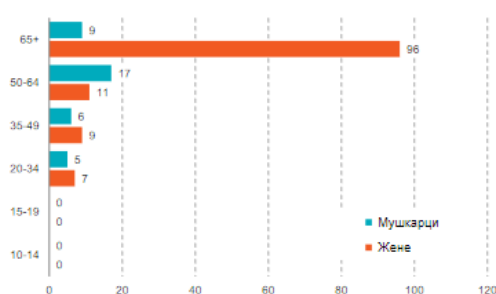
Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Становништво старости 15 и више година према компјутерској писмености и полу, 2022. (%)

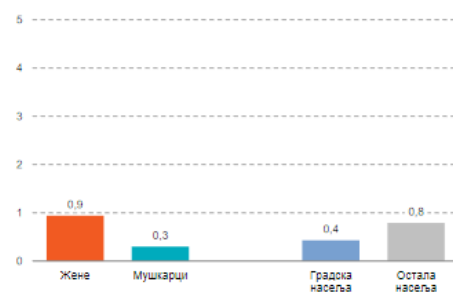
Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Неписмена лица старости 10 и више година према старосним групама и полу, 2022.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Учешће неписмених у укупном становништву старости 10 и више година према полу и типу насеља, 2022. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

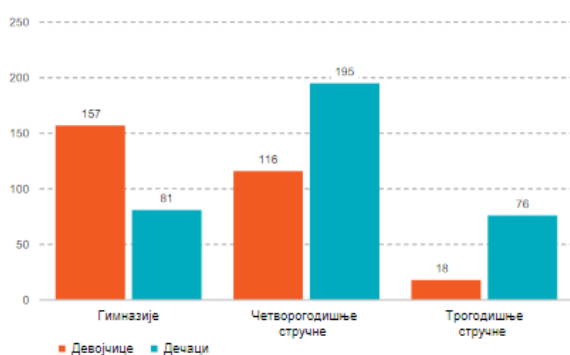
Гимназија «Сава Шумановић» Шид- Гимназија има 371 ученика у школској 2023/24 уписаних на два смера – општи смер и смер економски техничар, и то 156 девојчица (42%), а дечака 215 (58%). У школи има 50 запослених, од чега је 40 наставно особље, а 10 ненаставно.

Техничка школа «Никола Тесла» Шид- У школи има пет смерова које у школској 2023/24 години похађа 272 ученика, од тога 220 (80%) дечака, и 52 (20%) девојчица. Образовни профили су: електротехничар рачунара, трговац, бравар-заваривач, пољопривредни техничар, аутомеханичар. Запослено је 51 лице, 28 женског пола, и 23 мушког пола. Ненаставно особље броји 13 лица.

Средње школе	2	(2022)
Ученици уписани у средње школе	643	(2022)
Обухват деце средњим образовањем (%)	-	-
Ученици који завршавају средњу школу	179	(2022)
Стопа завршавања средње школе (%)	-	-
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%)	-0,1	(2022)
Број деце обухваћене средњим образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	0	(2022)

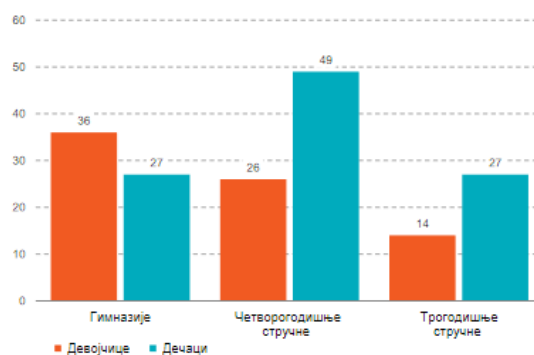
Извор: Статистика образовања, РЗС

Ученици уписани у средње школе, 2022.

Извор: Статистика образовања, РЗС

Ученици који завршавају средњу школу, 2022.

Извор: Статистика образовања, РЗС

ПОБОЉШАЊЕ ЗДРАВЉА ЖЕНА И УНАПРЕЂИВАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНОЈ И СОЦИЈАЛНОЈ ПОЛИТИЦИ

Последње деценије XX века становништво Србије било је изложено економској кризи, ратним дејствима на просторима бивше Југославије, популационим губицима, санкцијама и НАТО бомбардовању, те другим траумама и стресним ситуацијама, што су све фактори високог ризика по здравље становништва. Здравствено стање су угрожавали и раширени ризични стилови понашања, немар према животnoj средини и њено загађење, сиромаштво и незапосленост као последице дуготрајне економске кризе.

Због истих фактора, дошло је и до кризе у систему здравствене заштите становништва, тако да су на жене деловали и додатни специфични фактори ризика, услед њиховог повећаног оптерећења и одговорности, при чему је терет бриге и старања о болеснима пребачен углавном на њих. Због периода без адекватне нормативне регулативе и нарастања приватне праксе, и са различитим појавама корупције, неједнакост у остваривању права на квалитетну здравствену заштиту посебно је погађала жене из вишеструко дискриминисаних група.

Хроничне масовне незаразне болести, као што су кардиоваскуларни проблеми, малигни тумори, болести исхране и метаболизма, опструктивне болести плућа, повреде, тровања и поремећаји менталног здравља већ дужи период доминирају у националној патологији женског здравља. Међу узроцима умирања жена на првом месту су болести срца и крвних судова, од којих умире 60,8% жена, а затим малигне болести као узрок смрти 16% жена. Следе болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма, болести система за дисање, органа за варење и последице деловања спољних фактора.

Здравствено стање жена је додатно угрожено и трудноћом, порођајем, материнством с једне, и економском зависношћу и неодговарајућим мерама безбедности и здравља на раду, у саобраћају и код куће, са друге стране. 21% жена изложено је сталном стресу. Као додатни фактор лоше утичу и ризични стилови понашања, који укључују пушење које је раширено код 33,6% жена, неправилна исхрана која доводи до гојазности и других поремећаја, као и недовољна физичка активност, пошто се мање од 25% жена бави рекреацијом или спортом. Жене не поклањају довољну пажњу превенцији, јер на пример свега 6,3% жена годишње посети гинеколога, учесталост абортуса је веома висока, а коришћење контрацептивних средстава ниско.

Број оболелих на територији општине Шид евидентираних током 2023. год. са дијагнозом (I 00-I 99) - болести система крвотока је 6636. Са дијагнозом (E10-14) - шећерна болест- број оболелих је 1244. Број оболелих жена са дијагнозом (C54-55) - карцином грлића материце је 20, док је са дијагнозом (C50) - карцином дојке тај број знатно већи 157. Бар два основна узрока умирања и разбољевања жена (кардиоваскуларне и малигне болести) могу се спречити мерама примарне превенције (промоција здравља, развијање здравих стилова живота и др.) и мерама секундарне превенције (рано откривање болести, нарочито болести репродуктивних органа, и др.) Зато у програмима здравствене заштите жена приоритет треба дати мерама промоције здравља и превенције болести. Примарна здравствена заштита на територији општине Шид обавља се у Дому здравља Шид и у свих 18 села општине. Здравствена заштита је организована по службама а то су:

1. Служба за здравствену заштиту одраслог становништва, са кућним лечењем и негом и поливалентном патронажом
2. Служба за здравствену заштиту деце, школске деце и жена
3. Служба за специјалистичко-консултативну делатност
4. Служба хитне медицинске помоћи са санитарским превозом
5. Служба за радиолошку, лабораторијску и другу дијагностику

6. Служба за здравствену заштиту из области денталне медицине
7. Служба за апотекарску делатност-апотека
8. Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове

У Дому здравља Шид укупно ради 223 лица, од тога 165 женског и 48 мушког пола.

У сталном радном односу ради 206 радника, од тога:

Висока стручна спрема: 14 мушкараца и 39 жена, укупно 53, од тога лекара опште мед. 17, лекара на специјализацији 9, специјалиста 16, стоматолога 7, фармацеута 3, психолога 1.

Виша стучна спрема: 4 мушкарца и 14 жена, укупно 18, од тога: медицинских сестара општег смера 6, ртг техничар 2, физиотерапеутски техничара 4, акушерска сестра 1, патронажни техничар 2, педијатријска сестра 1, стоматолошка сестра 2.

Средња стручна спрема: 11 мушкараца и 86 жена, укупно 97 од тога:

Медицинска сестра техничар 63, зубни техничар 2, физиотерапеутски техничар 3, фармацеутски техничар 10, акушерске сестре 6, лабораторијски техничар 10, стоматолошке сестре 5, остало је немедицинско особље.

Центар за социјални рад одлучује о остваривању права корисника утврђених Законом о социјалној заштити и о коришћењу услуга социјалне заштите, које обезбеђује Република Србија, Аутономна покрајина Војводина и јединица локалне самоуправе (општина) и врши друге послове утврђене законом и њиховим прописима. ЦСР у складу са законом врши следећа јавна овлашћења:

- процењивање потреба и снага корисника и ризике по њега
- планирање и пружање услуга социјалне заштите
- спровођење поступака и одлучивање о правима на материјална давања
- спровођење поступака и одлучивање о коришћењу услуга социјалне заштите
- предузимање прописаних мера, покретање и учествовање у судским и другим поступцима.

Укупан број корисника услуга Центра за социјални рад - 3272

Број корисника услуга женског пола - 1710

Број корисника новчане социјалне помоћи – 1562

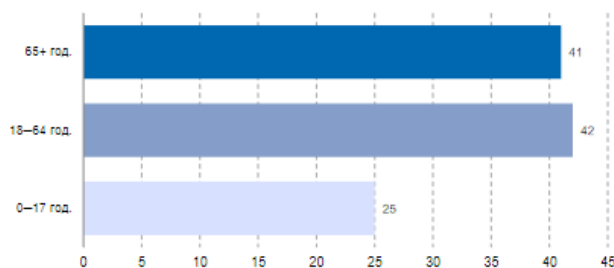
Број корисника новчане социјалне помоћи женског пола - 720

Број лица запослених у ЦСР - 15 лица (14 жена и 1 мушкарац).

Број развода у којима је учествовао ЦСР – 57

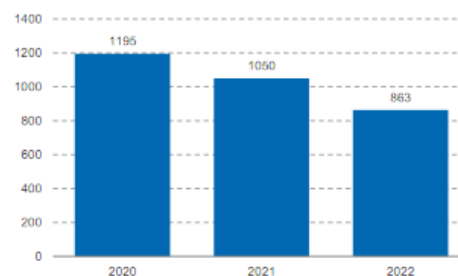
Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица према старосним групама, 2022.*

* стање на дан 31.12.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Број корисника дечијег додатка, 2020–2022.*

* стање на дан 31.12.

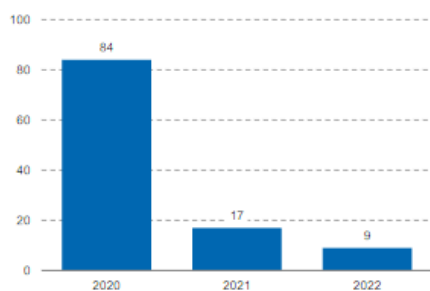
Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

ЗАШТИТА

Број пријављених случајева породичног насиља према деци	8	(2022)
Број пријављених случајева породичног насиља према женама	56	(2022)
Број деце у сукобу са законом (6–17 година)	9	(2022)
Стопа деце у сукобу са законом (6–17 година) (на 1000 деце)	3	(2022)

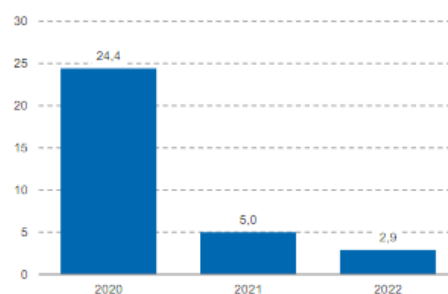
Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Број деце (6–17 година) у сукобу са законом, 2020–2022.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Стопа деце (6–17 година) у сукобу са законом, 2020–2022. (на 1000 деце)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

ПОБОЉШАЊЕ ЕКОНОМСКОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА И ОСТВАРИВАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

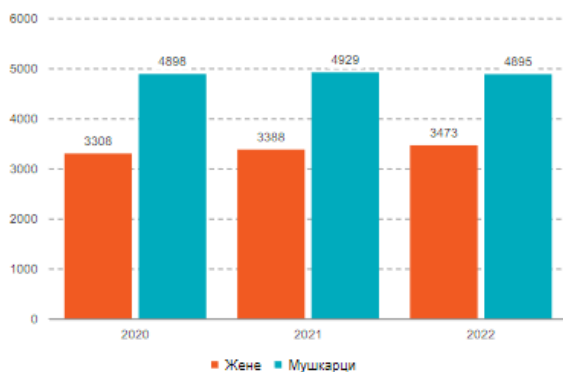
Нови Закон о раду прописује равноправност полова у погледу услова запошљавања, избора позива, услова рада, права из радног односа, образовања, оспособљавања и усавршавања, напредовања на послу, отказа уговора о раду, забране узнемиравања и сексуалног узнемиравања запослених, одговорност послодавца за незаконито поступање, породилско одсуство, одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и посебна заштита од отказа уговора о раду (за време трудноће, породилског одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета), и др.

Број запослених лица у привредном друштву, другом правном лицу на дан у 2022. години је било, према подацима Републичког фонда за здравствено осигурање, Филијала за Сремски округ са седиштем у Сремској Митровици, испостава Шид је укупно 8368 лица. Највећи број запослених је у делатностима државне управе и одбране и обавезног социјалног осигурања, затим трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала, затим прерађивачка индустрија, саобраћај и складиштење итд.

Највећи број запослених лица, према годинама живота је од 35 до 60 година.

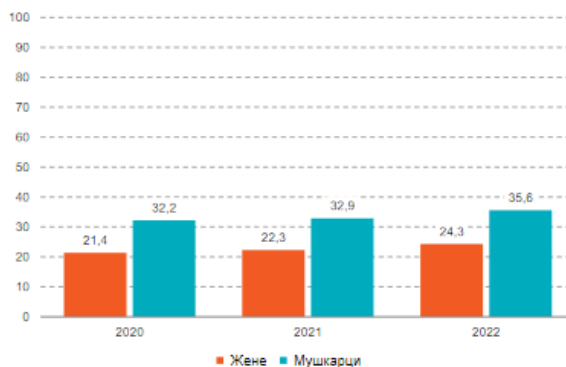
Према подацима Републичког завода за статистику, просечна бруто зарада за децембар 2023. године је била 107.091,00 динара. Просечна нето зарада по запосленом на територији општине Шид у децембру 2023. године је износила 77.500,00 динара.. (Извор: Републички завод за статистику).

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2020–2022.*

* Од 2016. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Регистровани запослени према општини пребивалишта у односу на број становника, 2020–2022. (%)

Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

ПРИВРЕДА И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

У отежаним економским условима, секторска концентрација МСПП не мења се значајно током година: доминира концентрација у неразмењивим секторима, при чему свако треће предузеће или предузетник из МСПП послује у области трговине на велико и мало, за којима следе услуге и занатске делатности. У структури МСПП, прерађивачка индустрија је недовољно развијена. МСПП општине Шид недовољно су окренути извозу.

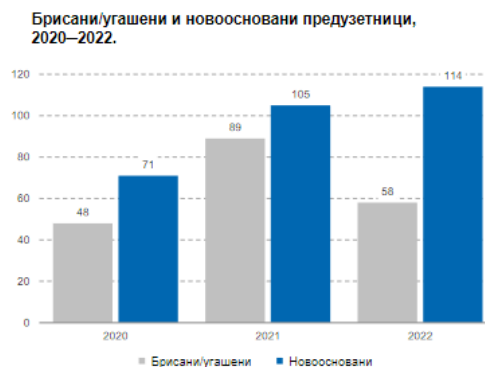
Активна привредна друштва и предузетници

Активна привредна друштва	338	(2022)
Активни предузетници	864	(2022)
Подстицаји регионалног развоја (у хиљадама РСД)	631436	(2022)

Извор: Агенција за привредне регистре

Извор: Агенција за привредне регистре

Извор: Агенција за привредне регистре

Иако се последњих година све већа пажња поклања женском предузетништву, на руководећим позицијама и у улози власника и оснивача предузећа и даље су најчешће мушкарци. Жена има највише међу предузетницима и најчешће се баве услужним делатностима, као што су нега и рекреација, интелектуалне и здравствене услуге.

Квалитет производа и услуга који пружају МСПП на територији општине Шид су на високом нивоу, а проблеми се најчешће налазе у наплати потраживања, за којим следе расположива средства и стабилност, тржишна конкурентност и потражња за њиховим производима и услугама.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

У Сремском округу је регистровано 9.091 незапослених лица, од чега 4.859 жена (53%) према подацима НСЗ Сремска Митровица, у децембру 2023.године.

Гледано по општинама Сремског округа највећи број незапослених има Сремска

Митровица (2.157), Рума (2.007), **Шид (1.543)** затим Инђија (1.291) и Стара Пазова (901).

Најмањи број имају општине Ириг (709) и Пећинци (486).

Табеле приказују број незапослених лица, према старости и полу, као и према степену стручне спреме и полу, на крају извештајног периода.

Општине		Шид
Укупно	Укупно	1.543
	Жене	835
15-19	Укупно	53
	Жене	25
20-24	Укупно	90
	Жене	51
25-29	Укупно	98
	Жене	56
30-34	Укупно	131
	Жене	84
35-39	Укупно	150
	Жене	87
40-44	Укупно	173
	Жене	101
45-49	Укупно	161
	Жене	90
50-54	Укупно	219
	Жене	130
55-59	Укупно	240
	Жене	123
60-65	Укупно	225
	Жене	88

Општине		Шид
Укупно	Укупно	1.543
	Жене	835
I	Укупно	569
	Жене	280
II	Укупно	86
	Жене	35
III	Укупно	308
	Жене	157
IV	Укупно	433
	Жене	276
V	Укупно	7
	Жене	1
VI	Укупно	78
	Жене	46
VII-1	Укупно	62
	Жене	40
VII-2	Укупно	0
	Жене	0
VIII	Укупно	0
	Жене	0

ПОДАЦИ О НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗАПОШЉАВАЊУ

Назив округа / Назив општине	Стање на крају месеца ДЕЦЕМБРА 2023.		У току месеца ДЕЦЕМБРА 2023. године										
	Незапослена лица		Новопријављени		Пријављене потребе за радницима			Запошљавање				Запослени са евиденције	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Неодређено	Одређено	Укупно	Жене	Неодређено	Одређено	Укупно	Жене
Шид	1.543	835	76	45	2	0	2	126	63	31	95	27	18

ПРЕВЕНЦИЈА И СУЗБИЈАЊЕ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ЖРТАВА

Насиље над женама је резултат неравнотеже моћи између жена и мушкараца која доводи до озбиљне дискриминације жена, и у оквиру друштва и у оквиру породице. Оно представља кршење људских права, чија сама природа лишава жене њихове могућности да уживају основне слободе, често оставља жене рањивим за даље злостављање и представља велику препреку у превазилажењу неравноправности између мушкараца и жена у друштву.

Насиљу у Шиду су посебно изложене жене из маргинализованих и/или вишеструко дискриминисаних група (Ромкиње, жене са инвалидитетом, жене са психички измењеним понашањем, жене зависне од алкохола, дроге и/или лекова, хроничне болеснице, сиромашне жене, женска деца, старице, жене из сеоских средина и друге вишеструко дискриминисане групе). Насиље према женама је сваки акт родно заснованог насиља, који резултира или може да има за последицу физичку, психичку или сексуалну повреду или патњу жене, укључујући претње таквим радњама, ограничење или произвољно лишење слободе, без обзира да ли се дешава у сфери јавног или приватног живота.

Због разорних последица које изазива, насиље над женама једна је од основних препрека за хармоничан, хуман и демократски развој друштва.

Насиље над женама постаје озбиљан друштвени, политички и економски проблем. У годинама транзиције друштва и привредног система и као последица ратног окружења, константног економског исцрпљивања становништва, насиље у породици и партнерско насиље је у порасту, као и број жена и деце које су жртве насиља.

Не постоје прецизни подаци о обиму и распрострањености насиља над женама у нашој општини. Већина података обезбеђена је захваљујући истраживањима невладиног сектора, али и подацима Центра за социјални рад у Шиду, и они показују да је овај вид насиља веома раширен, чему су, поред патријархалног односа међу половима, допринели и тешка економска криза, избеглост, расељавање, ратно окружење, као и процеси ретрадиционализације. Најчешћи видови насиља над женама у Шиду су насиље у породици/партнерском односу.

Подаци ЦСР из 2023. године су следећи:

- укупан број позива према Центру да би се пријавило насиље – 74
- број евидентираних предмета у ЦСР, када је реч о насиљу над женама и број терена на које се најмање једном отишло, годишње – 61
- број жена којима је дат правни савет – 61
- број жена којима је пружена саветодавна подршка – 61

Да би се обезбедио успех у превенцији и сузбијању насиља над женама, мора се приступити, како унапређивању нормативног оквира и његовом усаглашавању са Националном стратегијом, тако и јачању капацитета система заштите жртава од насиља и умрежавању свих организација које се тиме баве, а затим извршити реформу у прикупљању података и вођењу документације, спровођењу истраживања и анализа. Посебна пажња потребна је како би се постигла промена јавне свести и обезбедила јавна подршка у осуди сваке врсте насиља.

АНАЛИЗА СНАГА, СЛАБОСТИ, ПРИЛИКА И ПРЕТЊИ

(ССП, енгл. *SWOT*) даје пресек основних информација о тренутном стању родне равноп-равности и утврђује кључне проблеме на које се одговара овим Акционим планом.

СНАГЕ:	СЛАБОСТИ:
<ul style="list-style-type: none"> – Општина је обавезна да води политику једнаких могућности и примењује посебне мере ради спречавања и отклањања дискриминације; – пораст свести о значају родне равноправности за развој економије и друштва у целини; – институционални механизам родне равноправности установљени на локалном нивоу; – повећано учешће жена у скупштини на локалном нивоу; – примењују се посебне мере у области запошљавања, самозапошљавања и предузетништва жена, укључујући рањиве групе; – покренута родно буџетска иницијатива на локалном нивоу; – покренута иницијатива за родно осетљиву статистику у многим областима; 	<ul style="list-style-type: none"> – жене су изложене дискриминацији у бројним сферама јавног живота, нарочито у области запошљавања и на тржишту рада, у приступу положајима одлучивања и напредовању на послу; – неповољан положај жена које припадају рањивим групама (старије, Ромкиње, жене са инвалидитетом, труднице, жене које трпе насиље у породици, самохране мајке, незапослене и необразоване жене и др.) и које су нарочито изложене вишеструкој дискриминацији; – јавност је, а посебно рањиве групе, недовољно упозната са механизмима заштите од дискриминације; – недовољна буџетска подршка институционалним механизмима и политикама родне равноправности; – мали број жена власница предузећа и жена на управљачким функцијама, – недовољни капацитети за спровођење ових и других стратегија чији је циљ елиминисање дискриминације жена, посебно припадница рањивих група;
ПРИЛИКЕ:	ПРЕТЊЕ:
<ul style="list-style-type: none"> – интеграција у ЕУ; – укључивање у фондове ЕУ; – јака политичка воља да се спроводи политика једнаких могућности и побољша положај жена; – знање и креативни потенцијал жена као допринос економском и друштвеном развоју; – успостављање система ефикасне сарадње и партнерства са женским групама и цивилним друштвом; – развијена мрежа женских и других удружења; – развијен људски потенцијал и знање потребно за примену мера и активности у циљу унапређења родне равноправности; – родна равноправност као део наставног плана и програма стручне обуке државних службеника/службеница; – подршка донатора и партнера. 	<ul style="list-style-type: none"> – неповољно економско окружење, пораст незапослености и сиромаштва, – растуће неједнакости и социјална искљученост; – могуће одсуство политичке воље да се спроводи политика родне равноправности као области која није приоритет деловања; – недовољна буџетска средства за подршку планираним мерама и активностима; – недовољна информисаност јавности и недовољно развијена јавна свест; – недостатак одговарајуће координације активности између свих актера у општинској управи у спровођењу планираних активности; – недовољно разумевање проблематике родне равноправности на локалном нивоу

6. ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Приоритети Локалног акционог плана за унапређење родне равноправности на подручју општине Шид за период 2024. до 2025. године усмерени су на:

- **ПОБОЉШАЊЕ ЗДРАВЉА ЖЕНА И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНОЈ ПОЛИТИЦИ,**
- **ПРЕВЕНЦИЈА И СУЗБИЈАЊЕ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ЖРТАВА**
- **ЈАЧАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКИХ КАПАЦИТЕТА ЖЕНА РАДИ ЕКОНОМСКОГ ОСАМОСТАЉИВАЊА;**
- **ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ПОСЛОВНИХ УСЛУГА, ОБУКА, ИНФОРМАЦИЈАМА И ЗАПОШЉАВАЊУ;**

7. ОСНОВНИ ПРАВЦИ ДЕЛОВАЊА НОСИЛАЦА АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА 2024. – 2025.

У наредном периоду акценат ће бити на даљој изградњи институционалних капацитета унутар Општинске управе општине Шид ради изградње система родне равноправности.

Посебан значај имају активности економског оснаживања женске популације кроз промоцију женског предузетништва, затим подизање свести у јавности на тему родне равноправности.

Унапређење родне равноправности у области борбе против насиља над женама у породици, као и јачању сарадње и умрежавању кључних актера на плану остваривања равноправности полова.

Посебну пажњу треба посветити јавним трибинама и саветовањима на тему очувања здравља младих, посебно здравља жена. Пример успешно реализованих активности које су изазвале значајну пажњу јавности представља реализација следећих пројеката:

Добровољни даваоци крви – акције давања крви се организују сваког месеца у сарадњи са Заводом за трансфузију крви Војводине. Такође, Црвени крст Шид организује информативне радионице на тему ДДК и позива школе на учествују на ликовно – литерарном конкурсима „Крв живот значи“. У овој области Црвени крст Шид сарађује са свим основним и средњим школама на територији општине Шид. Обележава се Светски дан добровољних давалаца крви (14. јун) када се уручују признања вишеструким даваоцима крви, а у чијем обележавању учествују и волонтерке из програма Брига о старима.

Превенција рака и обележавање Светског дана борбе против рака - организовање базара здравља у сарадњи са Домом здравља Шид, Друштвом за борбу против шећерне болести и Друштвом за борбу против рака општине Шид. У оквиру базара здравља учествују лекари Дома здравља, чланови основних организација Црвеног крста шидске општине (ООЦК, чланови скупштине Црвеног крста Шид), као и волонтерке из програма Брига о старима. Врши се провера нивоа шећера у крви, крвног притиска, деле се савети лекара за лечење и превенцију малигних обољења, савети за здраву исхрану и здраве стилове живота.

Превенција малигних обољења и промоција здраве исхране – организовање базара

здравља, превентивни савети лекара и промоција здравих стилова живота.

Светски дан борбе против туберкулозе (24. март) – Подела лифлета и разговор волонтера Црвеног крста са корисницима о превенцији туберкулозе.

Светски дан борбе против меланома (21. мај) – Црвени крст у сарадњи са Домом здравља Шид, Гимназијом „Сава Шумановић“ Шид или другим школама организује едукацију и поделу информативног материјала на тему штетности УВ зрачења, прекомерног излагања коже Сунцу, или соларијуму, раног препознавања меланома и других облика рака коже са циљем превенције обољевања од ове врсте малигнитета.

Светски дан срца (29. септембар) – превентивни здравствени прегледи (мерење крвног притиска и нивоа шећера у крви, ЕКГ, савети о здравој исхрани и подела информативних флајера). Партнери у овој активности су Дом здравља Шид и Удружење здравствених радника, Друштво за борбу против шећерне болести, Удужење пензионера.

Светски дан борбе против дијабетеса – базар здравља који је организован у сарадњи са Домом пензионера Шид, Савезом инвалида рада Шид и Друштвом за борбу против шећерне болести Шид. Активност је подразумевала мерење крвног притиска, мерење нивоа шећера у крви и поделу часописа за дијабетичаре.

Светски дан борбе против ХИВ/АИДС – Црвени крст Шид обележава 1. децембар као дан борбе против ХИВ/АИДС а у сарадњи са Домом здравља Шид, основним и средњим школама у којима се врше едукације. Приказују се едукативни филмови и деле се промотивни материјали, црвене машинице и презервативи. Ставља се акценат на заштиту од ХИВ инфекција едукацијом о настанку и развоју болести.

Дом здравља Шид је током 2023. године реализовао 16184 здравствено васпитних активности, 180 групних здравствених активности, 1793 посета поливалентне патронажне службе здравом становништву, а 407 оболелом становништву. Реализовано је шест едукација са 106 учесника, 20 базара здравља са 726 учесника. Одштампано је 200 здравствено промотивних материјала. Здравственим васпитањем је обухваћено 278 деце из предшколске установе, 91 ученик основне школа, 157 ученика средње школе.

Нажалост, све чешће појаве насиља у породици, посебно према женама указују на потребу да се превенцији оваквих негативних појава у друштву мора посветити већа пажња, пре свега кроз партнерско укључивање свих релевантних снага у локалној заједници.

Савремени токови друштвеног развоја које прожима принцип родне равноправности у друштвеној заједници, као општи принцип, посебно на локалном нивоу, захтевају нужно дефинисање родне равноправности, управо доношењем Локалног акционог плана 2024. – 2025. година.

ЛАП је неопходан документ који омогућава приступ домаћим и међународним фондовима као извору средстава за финансирање бројних активности прецизно дефинисаних у табеларном делу.

8. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА АКЦИОНОГ ПЛАНА

Праћење и евалуација обухвата све фазе и нивое спровођења Локалног акционог плана са задатком да обезбеди информације о напретку у спровођењу дефинисаних активности, процену успешности остварених циљева ради редефинисања појединих активности. Праћење и евалуација спроводи се прикупљањем и анализом података добијених оценом дефинисаних индикатора, којима се мере остварени резултати током спровођења планираних активности. У зависности од врсте и нивоа у коме се реализују планиране активности, Комисија за родну равноправност општине Шид директно ће пратити њихову реализацију на локалном нивоу.

9. РЕЗИМЕ

Предлог овог документа постигнут је заједничким радом Радне групе за израду Локалног акционог плана за унапређење родне равноправности у општини Шид за период 2024. – 2025. године и консултацијама са органима локалне самоуправе, институцијама и организацијама цивилног друштва.

ЛАП је финансиран у оквиру Конкурса за доделу бесповратних средстава јединицама локалне самоуправе са територије АП Војводине за финансирање израде локалних акционих планова за 2024. годину, који је расписао Завод за равноправност полова.

Документ ће пре усвајања бити доступан на интернет страници Општине Шид.

Општи и посебни циљеви утврђени у Локалном акционим планом у погледу циљева, носилаца активности, партнера, временског периода у којем се имају оставарити, извора њиховог финансирања, те индикатора остварених резултата по појединим областима, детаљно су приказани у табеларном делу ЛАП-а како следи:

УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ШИД

Стратешки циљ:

Побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности на територији општине Шид

Специфични циљеви:

1. Подизање капацитета локалних механизма за родну равноправност и унапређење вертикалне координације са надлежним родним механизмима на покрајинском и националном нивоу
2. Унапређење положаја жена на тржишту рада и развој женског предузетништва
3. Економско оснаживање вишеструко маргинализованих жена
4. Превенција и сузбијање свих видова насиља над женама
5. Заштита и унапређење здравља жена

ЗДРАВЉЕ

МЕРЕ	АКТИВНОСТИ/Пројекти	Одговорна институција-иницијатор/Партнери	МОГУЋИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ
ЗАШТИТА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА ЖЕНА	Пристап примарних здравствених услуга за жене и мушкарце на сеоском подручју	Комисија за РР Дом здравља Невладине организације	Локална самоуправа Покрајински секретаријат за здравство Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС, Донатори	2024-2025	- Број организованих периодичних прегледа за жене и мушкарце на сеоском подручју - Број прегледаних особа
	Организовати кампање за очување и унапређење здравља жена једном годишње (организовање бесплатних прегледа, кампање и трибине, едукације и промоција здравља жена и одржавање физичке кондиције) – континуирано	Комисија за РР Дом здравља Шид Сеоске месне заједнице Невладине организације	Локална самоуправа Покрајински секретаријат за здравство Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Оштампан и подељен пропагандни материјал - Спроведена кампања у медијима
	Годишњи организовани мамографски и гинеколошки прегледи за жене "метаболички скрининг", посебно за маргинализоване групе - континуирано	Комисија за РР Локална самоуправа Дом здравља Невладине организације	Локална самоуправа Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Отворена саветовалишта - Извршени мамографски и гинеколошки прегледи жена - Број прегледаних жена

ПРЕВЕНЦИЈА И СУЗБИЈАЊЕ СВИХ ВИДОВА НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

МЕРЕ	АКТИВНОСТИ/Пројекти	Одговорна институција-иницијатор/Партнери	МОГУЋИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ
Е.ЛИМИНАЦИЈА СВИХ ОБЛИКА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И ДЕЦОМ	Установити на нивоу општине базу података по полу, у коју укључити податке у случајевима и облицима насиља над женама и насиља у породици користећи податке из полиције, здравствених институција, Центра за социјални рад и невладиних организација, као и податке о санкционисању насиља у породици од тужилаштва и судова.	Комисија за РР Локална самоуправа Центар за социјални рад	Локална самоуправа Покрајински секретаријат за здравство Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Сакупљени статистички подаци - Формирана база података
	Обележавање Кампање „16 дана активизма против насиља над женама“	Комисија за РР Локална самоуправа Женска одборничка мрежа СО Шид Културно образовни центар Шид Невладине организације	Локална самоуправа Покрајински секретаријат за здравство Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Спроведена кампања - Штампане и дистрибуција материјала - Организовање предавања
	Организовати најмање два пута годишње радионице или предавање о ненасилној комуникацији, проблему трговине људима, женских људских права за ђаке основних и средњих школа.	Комисија за РР Црвени крст Невладине организације Координатор за ромска питања	Локална самоуправа Покрајински секретаријат за здравство Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Одржане радионице - Број едукованих лица
	Створити услове и припремити се за организовање бесплатне правне и психолошке помоћи за жртве насиља у породици и жена из маргинализованих друштвених група.	Комисија за РР Локална самоуправа Центар за социјални рад Невладине организација (ГИЗ) Надлежни општински органи	Локална самоуправа Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Пружена правна и психолошка подршка - Број корисника
	Унапредити и интензивирати рад Мултисекторског тима, којег чине представници свих релевантних институција	Комисија за РР Локална самоуправа Потписнице споразума	Локална самоуправа Министарство здравља РС Министарство рада, запошљавања и социјалне политике РС Донатори	2024-2025	- Број одржаних састанака - Однос пријављених и процесуираних случајева

ЕКОНОМИЈА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

МЕРЕ	АКТИВНОСТИ/Пројекти	Одговорна институција-иницијатор/Партнери	МОГУЋИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ
УНАПРЕЂЕЊЕ ЕКОНОМСКОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА И УНАПРЕЂЕЊЕ РР	Организовање обука за писање бизнис планова и редовно пружање информација о конкурсима и програмима за жене.	НСЗ Локална самоуправа Канцеларија за ЛЕР РРА Срем	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Донатори	2024-2025	- Број одржаних обука - Број информисаних полазница - Број жена које су конкурисале на одређене програме
	Организовати два пута годишње обуке (преквалификација, доквалификација...) за незапослене жене, за жене које су запослене дуже од 5 година, жене са села, Ромкиње, жене са инвалидитетом, самохране родитеље и родитеље деце са сметњама у развоју, жене преко 50 година старости.	Комисија за РР Образовне установе НСЗ Невладине организације РРА Срем	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Привредна комора Донатори	2024-2025	- Број одржаних преквалификација и доквалификација - Број организованих школовања - Број одржаних психолошких радионица - Број преквалиф. и доквалиф. жена.
	Подизање капацитета жена сеоских подручја за њихово укључивање у развој сеоског туризма кроз оснивање удружења за женско предузетништво	Невладине организације/ Удружења жена Локална самоуправа ТОШ Шид	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Привредна комора Донатори	2024-2025	- Број активних жена - Израђен и дистрибуиран промо материјал
	Оснаживање жена са села кроз развој предузетничких вештина и знања неопходних за пласирање традиционалних производа као дела туристичке понуде нашег краја	Удружења жена Локална самоуправа ТОШ Шид	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Донатори	2024-2025	- Број одржаних радионица - Број полазница
	Повећање политичке партиципације жена са села - информисање и укључивање жена са села у савете и радна тела општине	Локална самоуправа Савет за родну равноправност Месне заједнице	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Донатори	2024-2025	- Број састанака са сеоским женама - Број полазница

УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ЈЛС ДА УВОДИ РОДНУ ПЕРСПЕКТИВУ У СВОЈЕ ПОЛИТИКЕ И ПРОГРАМЕ

МЕРЕ	АКТИВНОСТИ/Пројекти	Одговорна институција-иницијатор/Партнери	МОГУЋИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ
ПОЛИТИЧКИ МЕХАНИЗМИ	Увођење родне перспективе у све стратегије које општина креира и спроводи	Локална самоуправа Комисија за РР	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Донатори	2024-2025	- Број стратегија са уведенком родном перспективом
	Едукација жена за политички ангажман (трибина, семинари, предавања најмање једном у години)	Комисија за РР Невладине организације Форуми жена политичких странака	Локална самоуправа Ресорни покрајински секретаријати Ресорна Министарства РС Донатори	2024-2025	- Број одржаних радионица - Број одржаних трибина, конференција - Штампан и дистрибуиран промо материјал - Број едукованих жена
	Унапређење вертикалне координације са надлежним родним механизмима на покрајинском и републичком нивоу	Локална самоуправа Комисија за РР	Локална самоуправа	2024-2025	- Учешће представниа Комисије за РР на свим дешавањима из области родне равноправности на локалном, покрајинском и републичком нивоу - Учешће на обукама, семинарима, радионицама из области родне равноправности

Родна равноправност је суверено право свих грађана загарантовано Уставом Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/2006 и 115/2021)

► Члан 15. Равноправност полова:

„Држава јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности.“

Осим законске обавезе, Општина Шид, као одговорна локална самоуправа, препознала је значај политике једнаких могућности и има жељу да настави на унапређењу политике у овој области. Израда предметног ЛАП-а за период 2024 – 2025 представља зацртан пут активности које су осмишљене и прилагођене потребама и проблемима, условима и начину живота жена и мушкараца у општини Шид, активности које воде ка трансформацији родних односа, јединственој визији родне равноправности и начинима како да се та визија оствари. Израда овог значајног стратешког документа за нашу локалну заједницу, омогућена је уз бесповратна средства која су додељена општини Шид по основу Конкурса за финансирање израде локалног акционог плана за унапређење родне равноправности Завода за равноправност полова.